

[Axel Christensen.]

mindst for de Varer, som hører til de almindelige Husholdningsbudgetter, og det, man faktisk frygter mest, er, at Stigningen paa dette Omraade skal fortsætte. Det er derfor kun naturligt, at man under Behandlingen af det foreliggende Lovforslag søger at finde ud af, om disse Prisstigninger har deres naturlige Berettigelse, eller om de kunde have været afværget ved en strengere Administration af Priskontrolloven. Det er givet, at enhver Stigning af Priserne forekommer ubehagelig for Forbrugerne, og at de stadig stigende Priser tegner sig katastrofale for mange Tusinde Mennesker, der ikke er saa heldigt stillede, at de kan faa Indtægterne til at holde Trit med Prisudviklingen, hvilket kun de færreste kan. Jeg forstaar saa udmærket godt, at de, som forbruger Varene, ønsker at faa gennemført Bestemmelser, som kan standse den stærke Prisstigning, der har gjort sig gældende. Paa den anden Side har jeg det Indtryk, at det forbrugende Publikum ikke er saa snæversynet, at det ikke kan se, at der under de nuværende Forhold foregaar en Prisudvikling, som man ikke kan standse, fordi intet Priskontrolraad kan underkende, at Erhvervslivet arbejder under stigende Omkostninger for Tiden. Det, man med Rette ser hen til, er derfor Opretholdelsen af en Lovgivning, hvorefter det er muligt at gribe ind over for urimelige Prisforhøjelser og i saa stor Udstrækning som muligt at fastlægge Prisniveauet, saa at Prisskruen kommer til at gaa saa langsomt som muligt.

At standse Prisudviklingen helt anser jeg under de nuværende Forhold for umuligt. En Krigs Ødelæggelser og Forstyrrelser maa nødvendigvis medføre Prisstigninger af mange forskellige Aarsager. De stigende Priser paa Landbrugets Varer har f. Eks. været nødvendige for, at Landbruget kunde gennemføre sin Produktion under de herskende Forhold, og naar man anerkender dette, kan ingen med Rimelighed forlange, at Erhvervene eller de Forretninger, der omsætter disse Varer, skal kunne undgaa, at der paa væsentlige Omraader sker en Forhøjelse paa Omkostningskontoen. Man er sikkert fra alle Sider klar over, at den Stigning af Lønningerne, som er gennemført, faar Indflydelse paa det almindelige Prisniveau, ogsaa for Omkostningskontoens Vedkommende. For hvad er Udgiften paa Omkostningskontoen andet end Betaling for Arbejdsydelser? Man maa ogsaa være klar over, at Omkostningerne under de Forhold, hvorunder Næringslivet arbejder for Tiden, er steget meget betyde-

ligt, fordi Mangelen paa visse Raastoffer eller Vanskeligheden ved at faa dem frem i rette Tid bringer Forstyrrelser ind i de paagældende Erhvervs Arbejdsforhold. Alene det, at man ikke kan faa sine Varer frem til de mest passende Tidspunkter, betyder en Forøgelse af Omkostningerne, som adskillige uden for de paagældende Erhverv ikke gør sig nogen Forestilling om. Alt det bidrager til, at Omkostningskontoen stiger, og at Produktionen stadig bliver dyrere. Det gælder baade Fabrikationen og Omsætningen i Detailhandelen.

Jeg har ønsket at omtale disse Forhold ud fra den Opfattelse, at naar man fremfører Kravet om Prisstop, maa man ikke overse de Forhold, jeg her har nævnt. Jeg mener dog, at hvis Regeringen havde gennemført Foranstaltninger, som tog Sigte paa at holde lavere Priser paa adskillige vigtige Livsfornødenheder for hele den arbejdende Befolkning ud over de faa Omraader, som man har sat ind paa, vilde man i højere Grad have haft Mulighed for at gennemføre et Prisstop. Det har man imidlertid ikke gjort — har maaske ikke kunnet gøre det —, men jeg har set Udtalelser af et Medlem af Regeringen om det ønskelige i, at Staten ved økonomiske Foranstaltninger havde holdt Prisniveauet fast for vigtige Livsfornødenheder og derved havde undgaaet den sidste Stigning i Lønningerne. Det havde jeg ogsaa gerne set, men det er nu engang ikke sket, og derfor maa enhver gøre sig klart, at den stedfundne Forhøjelse af Arbejdslønningerne kan nedfælde sig i stigende Produktionspriser, baade med Hensyn til Løn og andre Omkostninger. Og man skal efter min Mening ikke nu bagefter skyde paa Priskontrolten, som er nødt til at gaa med til, at Erhvervenes Omkostninger bliver dækket, i hvert Fald naar de kalkuleres paa Grundlag af en normal Produktion og Beskæftigelse. Der er ogsaa i visse Tilfælde ved Prisansættelser taget Hensyn til, at Forretningslivet beskæftiger hele sit sædvanlige Personale trods mindre Omsætning. Det vil naturligvis bidrage til, at man i visse Tilfælde kommer til at staa over for forøgede Udgifter i Produktionen og Omsætningen, som maa indkalkuleres i Varepriserne. Man maa imidlertid gøre sig klart, at alle disse Forhold er det vanskeligt at bedømme for udenforstaaende, og at Priskontrolraadet derfor har en vigtig Opgave her.

Vi er inden for mit Parti klar over, at der er Tusinder af Mennesker her i Landet, som lider haardt under Tidens økonomiske Tryk, baade paa Grund af Arbejdsdelingen